

แผนการเรียนรู้
วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ภาคเรียนที่ 2 / 2550

รูปแบบการสอน CIRC
(Cooperative Integrated Reading and Composition)

โดย

นางญาดา หอมเกษร

โรงเรียนเซนต์จอห์น บัณฑิต

ตำบลบ้านแถว อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนการเรียนรู้ที่ 1-6

วิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จำนวน 18 คาบ คาบละ 60 นาที

เริ่มสอนตั้งแต่

สัปดาห์ที่ 1	วันที่ 29 – 31	ตุลาคม	2550
สัปดาห์ที่ 2	วันที่ 5 – 7	พฤศจิกายน	2550
สัปดาห์ที่ 3	วันที่ 12 – 14	พฤศจิกายน	2550
สัปดาห์ที่ 4	วันที่ 19 – 21	พฤศจิกายน	2550
สัปดาห์ที่ 5	วันที่ 26 – 28	พฤศจิกายน	2550
สัปดาห์ที่ 6	วันที่ 3 – 6	ธันวาคม	2550

แผนการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระ ภาษาไทย	วิชา ภาษาไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	ชื่อ ทักษะทางภาษาภูมิปัญญาของไทย
หน่วยย่อยที่ 1 เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	จำนวน 3 ชั่วโมง
ครูผู้สอน นางญาดา หอมเกษร	ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2
วันที่ 29 – 31 ตุลาคม 2550	

1. สาระการเรียนรู้

การอ่านเรื่องธรรมชาติความสัจสุจริต และการอ่าน โคลงโลกนิติ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ 1

นักเรียนอ่านบทความและ โคลงสี่สุภาพพร้อมทั้งสรุปสาระสำคัญได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอ่านโดยแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล
2. ตอบคำถามจากเรื่องที่ย่านได้

4. คุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน

- ความซื่อสัตย์
- ความรักความสามัคคี

5. กระบวนการเรียนรู้

ตอนที่ 1

1. ครูนำเล่นเกมร้องเพลงก่อนแบ่งกลุ่ม
2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนความสามารถ เก่ง-ปานกลาง-อ่อน กลุ่มละ 4 คน
3. ครูทดสอบก่อนเรียน 10 ข้อ
4. นักเรียนในแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูล เรื่องความสัจสุจริตในบทความและเรื่อง โคลงโลกนิติ
5. นักเรียนในกลุ่มนำผลที่ศึกษามาอภิปรายร่วมกัน และสรุปผลร่วมกันในใบงาน
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน
7. ครูชี้แนะและสรุปปิดท้ายเพื่อทบทวนความเข้าใจอีกครั้งและให้รางวัลกลุ่มที่นำเสนอได้คะแนนมากที่สุด

คาบที่ 2

1. ครูนำข้อสรุปที่ดีที่สุดของกลุ่มที่ชนะได้คะแนนกลุ่มมากมาอธิบายเพิ่มเติมอีกครั้ง
2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 คนเหมือนเดิมและทำแบบฝึกทบทวนความเข้าใจเรื่องการอ่าน
3. นักเรียนฝึกการอ่านเป็นกลุ่มอีกครั้งจากหนังสือแบบเรียน
4. ครูให้นักเรียนตั้งคำถามกลุ่มละ 5 ข้อ
5. นักเรียนฝึกถาม – ตอบสลับกัน
6. นักเรียนหาคำยากจากการอ่านเรื่อง ความสัตย์สุจริต
7. นักเรียนหาคำยากมาบันทึกลงสมุด

คาบที่ 3

1. นักเรียนกลุ่มเดิมอ่านโคลง โลกนิติจากใบความรู้
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกโคลงที่ชอบ 1 โคลง หลังจากเลือกแล้วให้ช่วยกันถอดความโคลง โลกนิติ
3. นักเรียนช่วยกันหาคำศัพท์ คำแปล คู่กับการถอดความด้วย และบันทึกคำศัพท์ คำแปลลงในสมุดแบบฝึกหัด
4. ครูให้ฝึกการอ่าน โคลง โลกนิติ และส่งตัวแทนนำเสนอการอ่านหน้าชั้นเรียน
5. นักเรียนและคุณครูสรุปการอ่านอีกครั้งจึงทำแบบทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ

6. แหล่งการเรียนรู้ / สื่อ / อุปกรณ์ / เอกสารอ้างอิง

1. ใบงาน
2. ใบความรู้ เรื่อง สัตย์สุจริต และ โคลง โลกนิติ
3. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 2
4. แบบฝึกทักษะ
5. แบบทดสอบ

7. การวัดและประเมินผล

ทักษะกระบวนการวัด	กิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้วัดประเมินผล
1. กระบวนการกลุ่ม	แบ่งกลุ่มศึกษาเอกสาร	แบบสังเกต
2. ฝึกปฏิบัติ	ฝึกการอ่านคำประพันธ์	แบบสังเกต

8. บันทึกหลังสอน

- 8.1 ปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา
- 8.2 แนวทาง / วิธีการสอน / รูปแบบการสอน / เทคนิคที่ใช้พัฒนา หรือแก้ไขปัญหา
- 8.3 ผลที่เกิดจากการพัฒนา

ลงชื่อ นางญาดา หอมเกษร ครูผู้สอน

ใบความรู้ที่ 1

เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านอย่างใช้วิจารณญาณที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาความคิดและเหตุผล เพื่อวิเคราะห์ใคร่ครวญ ตัดสินใจว่าข้อความที่อ่านนั้นเชื่อถือได้หรือไม่ และสามารถประเมินค่าสิ่งที่อ่านว่าดีมีประโยชน์อย่างไรบ้าง จึงควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพื่อที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

กิจกรรม ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต

ความซื่อสัตย์สุจริต

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

ความสัตย์ เป็นธรรมอันประเสริฐที่สุดที่มนุษย์จะต้องมี ก่อนที่จะเดินทางไปสู่ธรรมอื่น ๆ อันพึงสงวน ท่านนักปราชญ์เก่าชื่อว่า *เพลโต* ผู้มีนามอุโฆษอยู่ในทวีปยุโรป กล่าวถ้อยคำไว้ว่าดังนี้ “ผู้ที่แสวงหาความสุขจงปฏิบัติแต่ความสัตย์ให้เป็นสันดานของตน ถ้าปฏิบัติได้ดังนี้แล้วจึงจะพ้นห้วงทุกข์ถ้าปฏิบัติยังไม่ได้ก็ยังคงลอยคว้างอยู่” นี่เป็นความจริงเพราะความสัตย์เป็นของแท้ในตนเองปราศจากราคี ในพระธรรมบท ท่านก็กล่าวไว้ว่า “คำจริงเป็นวาจาไม่ตาย”

แต่ความเท็จจริงเป็นของประสม หากความบริสุทธิ์มิได้ ความสัตย์เป็นของอยู่ใกล้ที่สุดจะต้องการในวินาทีใดก็ได้ในวินาทีนั้น ไม่พึดต้องเที่ยวเสาะแสวงหา แต่ความเท็จเป็นของที่หิวยากประสมยาก เมื่อหาเค้ามูลได้แล้วจะต้องประกอบก่อกันให้ได้รูปรอยสมเหตุสมผล คำเท็จคำเดียวที่กล่าวเทียบเทียมให้คล้ายความจริง จะต้องใช้เท็จอื่น ๆ มาช่วยเสริมอีกหลายคำ

คนที่พูดความจริง ถือเอาสัตย์ธรรมเป็นที่ตั้ง ปราศจากรื่นคร่ำต่าง ๆ จึงมีความสุข แต่คนที่พูดคำเท็จนั้นเปรียบประดุจยืนอยู่บนปลายหอกหรือหลาว ต้องระวังตัวกลัวจะเพลิงพล้ออยู่เสมอตัวนี้กว่าตัวปิดความไว้มิด แต่ความรู้สึกนี้ก็กลับทำตนเองให้รู้ว ไขความสว่างเป็นพิรุณปรากฏแก่ตัวผู้อื่น ศรีปราชญ์กล่าวไว้ในอนิรุทธคำฉันท์ ว่า

“ควันความบ่ควรความ ฤาจะปิดจะป้องคง ”

คือเปรียบเทียบว่าสิ่งใดที่ไม่ควรทำนั้น ถ้าทำเข้าแล้วก็เหมือนหนึ่งควัน จะปกปิดไว้ไม่ได้คงจะพลุ่งออกมาให้เห็นแจ้งอยู่เสมอ

คนที่ปกปิดความจริงด้วยความเท็จนั้น นึกหมายว่าตนหลอกลวงผู้อื่นให้หลงเชื่อ แต่แท้จริงตนกลับหลอกตนเอง เพราะความจริงนั้นคงจะปรากฏขึ้นสักวันหนึ่ง คนจำพวกนี้จึงได้ชื่อว่าอยู่ในกองทุกข์

ผิเราคิดโกรธแค้น	เคืองใคร ใครนา
จะพูดจะทำไฉน	เมื่อนั้น
ล้วนแต่ทุจริตไป	เป็นโทษ
ทุกข์จะตามบีบคั้น	ชั่วสิ้นสงสาร

ในนิทานชาดกมีเรื่องที่แสดงถึงการรักษาความสัตย์ว่า ครั้งหนึ่งพระโพธิสัตว์ได้เสวยพระชาติเป็นลูกโค วันหนึ่งแม่โคซ่อนลูกไว้แล้ว ก็ไปเที่ยวแสวงหาอาหารในป่า เผอิญไปพบเสือโคร่งตัวหนึ่ง เสือนั้นกระโดดเข้ามาจะกัดแม่โคกินเป็นภักษาหาร แม่โคจึงได้อ้อนวอนขอชีวิตแก่เสือด้วยวาจาอ่อนหวาน เสือก็ไม่ยอมให้ จะกินแม่โคให้ได้ แม่โคจึงว่า “ถ้าท่านจะกินข้าพเจ้าจริงแล้ว ข้าพเจ้าขอผลัดพอให้ข้าพเจ้าได้กลับไปให้บุตรกินนมเสียก่อนแล้วข้าพเจ้าจะกลับมาให้ท่านกิน”

เสือกก็ยอมปล่อยให้แม่โคกลับไป ครั้นแม่โคกลับไปถึงลูก จึงเรียกลูกให้มากินนม แล้วเล่าเรื่องที่ได้อ้อนวอนขอชีวิตแก่เสือด้วยวาจาอ่อนหวาน เสือก็ไม่ยอมให้ จะกินแม่โคให้ได้ แม่โคจึงว่า “ถ้าท่านจะกินข้าพเจ้าจริงแล้ว ข้าพเจ้าขอผลัดพอให้ข้าพเจ้าได้กลับไปให้บุตรกินนมเสียก่อนแล้วข้าพเจ้าจะกลับมาให้ท่านกิน”

เสือกก็ยอมปล่อยให้แม่โคกลับไป ครั้นแม่โคกลับไปถึงลูก จึงเรียกลูกให้มากินนม แล้วเล่าเรื่องที่ได้อ้อนวอนขอชีวิตแก่เสือด้วยวาจาอ่อนหวาน เสือก็ไม่ยอมให้ จะกินแม่โคให้ได้ แม่โคจึงว่า “ถ้าท่านจะกินข้าพเจ้าจริงแล้ว ข้าพเจ้าขอผลัดพอให้ข้าพเจ้าได้กลับไปให้บุตรกินนมเสียก่อนแล้วข้าพเจ้าจะกลับมาให้ท่านกิน”

เสือกก็ยอมปล่อยให้แม่โคกลับไป ครั้นแม่โคกลับไปถึงลูก จึงเรียกลูกให้มากินนม แล้วเล่าเรื่องที่ได้อ้อนวอนขอชีวิตแก่เสือด้วยวาจาอ่อนหวาน เสือก็ไม่ยอมให้ จะกินแม่โคให้ได้ แม่โคจึงว่า “ถ้าท่านจะกินข้าพเจ้าจริงแล้ว ข้าพเจ้าขอผลัดพอให้ข้าพเจ้าได้กลับไปให้บุตรกินนมเสียก่อนแล้วข้าพเจ้าจะกลับมาให้ท่านกิน”

ในพระราชพงศาวดารก็มีปรากฏว่า พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ (พระบรมราชาธิราชที่ ๓) มีพระบรมราชโองการรับสั่งถามปะขาวจันเพชรว่า “อ้ายหมื่นราชสิทธิ์ (กั้น) บุตรของท่านกระทำความผิดนี้โทษมันจะเป็นประการใด” ปะขาวจันเพชรกราบบังคมทูลว่า “บุตรข้าพระพุทธเจ้ากระทำการเป็นกบฏดังนี้ โทษถึงตายเจ็ดชั่วโคตร ตามบทพระอัยการ ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรด” จึงรับสั่งถามอีกว่า “ปะขาวจันเพชรจะขอโทษอ้ายหมื่นราชสิทธิ์หรือไม่เล่า” ปะขาวจันเพชรกราบทูลพระกรุณาว่า “ผู้กระทำความผิดคิดมิชอบแล้วข้าพระพุทธเจ้าไม่รับพระราชทานขอโทษเลย ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรด” พระเจ้าอยู่หัวจึงตรัสชมว่า ปะขาวจันเพชรมีความสัตย์ซื่อ มิเสียทีที่เป็นผู้ใหญ่ แล้วก็พระราชทานชีวิตหมื่นราชสิทธิ์ให้แก่ปะขาวจันเพชร

ในพงศาวดารอังกฤษก็ยังมีเรื่องหนึ่งว่า นายทหารอังกฤษชื่อว่าบลูเซอร์ เมื่อควบคุมกองทัพจะยกไปช่วยเวลลิงตันแม่ทัพใหญ่ของอังกฤษ ในปีคริสต์ศักราช 1815 นั้น ต้องเดินบุกป่าฝ่ารกพลทหารอดโรยกำลังมาก ท่านบลูเซอร์จึงพูดเอาใจทหารว่า “แข็งแรงเดินเร็ว ๆ เข้าเถิดเจ้าน้องแก้วทั้งหลายของพี่เอ๋ย” แต่ทหารพากันตอบว่า “ไปไม่ได้แล้วขอรับถึงอย่างไรก็ไปไม่ไหวด้วยอ่อนกำลังเต็มที” ท่านบลูเซอร์จึงตอบว่า “น้องแก้วพี่ เราต้องไปให้ได้ ถึงอย่างไรเราก็ต้องไปให้ได้ เจ้าจะพูดว่าไปไม่ไหว แต่ก็เป็นที่กิจของเราที่จะต้องไปให้ไหว และให้ทันเวลาด้วย เพราะพี่ได้สัญญาไว้กับคุณพี่เวลลิงตัน สัญญา สัญญา น้องแก้วพี่ทั้งหลายได้ยินไหม น้องจะให้พี่ผิดสัญญาเจียวหรือ” กองทัพก็แข็งแรงเดินจนบรรลุถึงที่ทันเวลาตามสัญญา นี่ก็เป็นอุทาหรณ์อันพึงชมของความสัตย์รักษาวาจา

งาสารธาอ่อนเหียน	หุดกิน
คำกล่าวสาธุชนยี่น	อย่างนั้น
ทรชนกล่าวคำฝืน	คำเล่า
หัวเต่ายาวแล้วสั้น	เล่ห์ล้นทรชน

(จาก โลกนิติ)

ส่วนตัวเรา เรายังรักษาความสัตย์ นับถือความตรงเป็นใหญ่ เราไม่กลั่นแกล้งแสดงตนให้ดีขึ้นที่เป็นจริง เพราะการที่ทำได้นี้เป็นเท็จ และเท็จเป็นของชั่ว ควรชัง ควรหลีกเลี่ยงให้ไกลที่สุดเท็จคือความขลาดความโกง ผู้ใดที่กล่าวเท็จ ผู้นั้นแสดงความขลาด ความโกงของตัวเอง ก็เมื่อเรารักษาตัวเราเช่นนี้ เราจึงควรจะรักษาการของเราทุกสิ่งให้เป็นเช่นเดียวกันคือนับความตรงเป็นที่ตั้งในการอาชีพทั่วไป

กิจกรรมเสริมทักษะ 1

คำชี้แจง ฝึกทดสอบความเข้าใจจากการอ่าน

1. จากข้อความ “ความเท็จเป็นของที่หิбыากประสมยาก” ผู้แต่งอธิบายข้อความนี้ไว้อย่างไรเขียน
แสดงความเข้าใจของนักเรียน

2. “คนที่พูดคำที่จั้นั้น เปรียบประคยยืนอยู่บนปลายดอกหรือหลาว” หมายความว่าอย่างไร

3. “ทำตนเองให้รั้ว ไขความสว่างเป็นพิรุณปรากฏแก่ตาผู้อื่น” หมายความว่าอย่างไร

4. ในความคิดเห็นของผู้เขียน ระหว่างรับโทษกับการเสียชีวิต ท่านให้เลือกเอาทางไหน เพราะเหตุใด

5. เด็กโคลงที่ปรากฏในเรื่อง คนละ ๒ บาท แล้วถอดความเป็นร้อยแก้ว

ใบความรู้ที่ 2

โคลงโลกนิติ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

อัญขมบรมนเรศวรเรื่อง	รามวงศ์
พระผ่านแผ่นดินไพททง	สืบไท้
แสวงยี่งสิ่งศดับองค์	โอวาท
หวังประชาชนให้	อ่านแจ้งคำโคลง
ครร โลกโลกนิตินี้	นมนาน
มีแต่โบราณกาล	เก่าพร้อม
เป็นสุกสิตสาร	สอนจิต
กลดั่งสร้อยสอดคล้อง	เว้าไว้ในกรรม
ปลาร้าพันห่อด้วย	ใบคา
ใบก็เหม็นคาวปลา	คละกลุ้ม
คือคนหมูไปหา	คบเพื่อน พาลนา
ได้แต่ร้ายร้ายฟุ้ง	เฟื่องให้เสียพงศ์
ใบพ้อพันห่อหุ้ม	กฤษณา
หอมระรวยรสพา	เพริศด้วย
คือคนเสพเสนาหา	นักปราชญ์
ความสุขซาบถาม้วย	ดูจไม้กลิ่นหอม
ผลเคื่อเมื่อสุกไซ้	มีพรรณ
ภายนอกแดงดูฉนั้น	ชาดบาย
ภายในยอมแมลงวัน	หนอนบ่อน
ดูคั้งคนใจร้าย	นอกนั้นดูงาม

ความรู้ผู้ปราชญ์นั้น	รักเรียน
ฝนทั้งท่าเข็มเพชร	ผ่ายหน้า
คนเกียจเกลียดหน้ายเวียน	วนจิต
กลอุทกในตะกร้า	เปี่ยมล้นถามี

งสารฤาห่อเหียน	หดกิน
คำกล่าวสาธุชนยีน	อย่างนั้น
ทุรชนกล่าวคำฝืน	คำเล่า
หัวเต่ายาวแล้วสั้น	เล่าล้นทรชน

ห้ามเพลิงไว้อย่าให้	มีควัน
ห้ามสุริยแสงจันทร์	ส่องไซรี
ห้ามอายุให้หัน	กินเล่า
ห้ามดั่งนี้ไว้ได้	จึงห้ามนิทา

ดินสูงไซรีหาก	เห็นกัน
นมไก่ไก่สำคัญ	ไก่อู้
หมูโจรต่อโจรหัน	เห็นเล่ห์ กันมา
เชิงปราชญ์ฉลาดกล่าวผู้	ปราชญ์ได้ถามี

รูน้อยว่ามารู้	เรียงใจ
กลกบเกิดอยู่ใน	สระจ้อย
ไปเห็นชลไกล	กลางสมุทร
ชมว่าน้ำบ่อน้อย	มากล้าลึกเหลือ

เสียดินสงวนศักดิ์ไว้	วงศ์หงส์
เสียดักดิ์ผู้ประสงค์	สิ่งรู้
เสียร์เร่งดำรง	ความสัจย์ ไวนา
เสียดักดิ์อย่าเสียร์	ชีพม้วยมรณา

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

ชื่อ.....

เลขที่.....

1. ผู้ใดคือผู้แต่ง โคลง โลกนิติที่นักเรียนศึกษาเนื้อหาอยู่ขณะนี้

2. โคลง โลกนิติจัดเป็น โคลงประเภทใด

3. โคลงที่ว่า “ปลาร้าพันห่อด้วย ไบคา
ไบก็เหม็นคาวปลา กละคลุ้ง”

มีความหมายว่าอย่างไร _____

4. คำว่า “พริ่อง” มีความหมายว่าอย่างไร

5. ข้อคิดคุณค่าที่ได้จากการอ่านเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตมีอะไรบ้าง

6. สัตว์ชนิดใดที่มีความซื่อสัตย์ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต

7. คำว่า “กุมรา” มีความหมายว่าอะไร

8. ถ้าคำว่า “ไม่ผู้ดั่งคนทรม” แล้วไม่ใกล้เคียงเปรียบได้กับคนประเภทใด

แผนการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระ ภาษาไทย
 วิชาการภาษาไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
 ชื่อหน่วย สร้างสรรค์งานเขียน
 ชื่อหน่วยย่อยที่ 1 เรื่อง คำมูล คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ จำนวน 3 ชั่วโมง
 ครูผู้สอน นางณูดา หอมเกษร ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2
 วันที่ 5-7 พฤศจิกายน 2550

1. สาระการเรียนรู้

1. คำมูล
 - คำมูลพยางค์เดียว
 - คำมูลหลายพยางค์
2. คำประสม
3. คำซ้อน
4. คำซ้ำ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ 2 นักเรียนอธิบายความหมายและลักษณะของคำมูล คำประสม คำซ้อน คำซ้ำได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายความหมายของคำมูล คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ ได้
2. นักเรียนแยกประเภทของคำมูล คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ ได้
3. นักเรียนเขียนคำมูล คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ ได้

4. คุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาในผู้เรียน

1. ความขยันหมั่นเพียร
2. ความสามัคคี
3. ความตั้งใจ

5. กระบวนการเรียนรู้

คาบที่ 1

1. ครูชี้แจงถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนลดความสามารถเก่ง อ่อน ปานกลาง กลุ่มละ 4 คน
โดยใช้วิธีจับหมายเลข เก่งเลข 4 อ่อน เลข 2 ปานกลางเลข 3
3. ครูทดสอบก่อนเรียน 5 ข้อ

4. ครูนำไปความรู้มาให้แก่นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลหลังจากศึกษาข้อมูลแล้ว
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานที่ได้รับมอบหมาย
6. ครูสรุปปิดท้ายอีกครั้งเพื่อความเข้าใจ

คาบที่ 2

1. นักเรียนกลุ่มเดิมนำไปงานมาตกแต่ง และนำเสนองานหน้าชั้นเรียน
2. ครูให้นักเรียนหาบทความจากหนังสือพิมพ์กลุ่มละ 1 บทความ
3. นักเรียนฝึกการอ่านคำในบทความและขีดเส้นใต้คำมูล คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ ที่มีในบทความ
4. นักเรียนนำคำที่ขีดไว้ในบทความนำมาเสนอหน้าชั้นเรียน โดยส่งตัวแทนออกมา
5. นักเรียนจับบันทึกคำที่เพื่อนำมาเสนอลงในสมุดแบบฝึกหัด

คาบที่ 3

1. ครูให้นักเรียนอ่านเสภาขุนช้างขุนแผนตอนพลายงามพบพ่อในส่วนที่เป็นอาชยาน
2. นักเรียนอ่านเสภาขุนช้างขุนแผนพร้อมกันทั้งห้อง 1 เที้ยว
3. ครูแบ่งกลุ่มเก่าให้ฝึกการอ่านจากใบความรู้ที่ครูนำมาให้อ่าน
4. นักเรียนออกมาฝึกการอ่านหน้าชั้นเรียน โดยส่งตัวแทนมากลุ่มละ 1 คน
5. ครูชี้แนะเรื่องการอ่านและให้นักเรียนฝึกการอ่านอิสระ
6. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน 5 ข้อ

6. แหล่งการเรียนรู้/ สื่อ/ อุปกรณ์/ เอกสารอ้างอิง

1. หนังสือแบบเรียนของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
2. หนังสือพิมพ์/นิตยสาร
3. ใบความรู้
4. แบบทดสอบ

7. การวัดและประเมินผล

ทักษะกระบวนการวัด	กิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้วัดประเมินผล
ฝึกทักษะทางภาษา	การอ่านเสภาขุนช้างขุนแผน	แบบสังเกตการอ่าน
ความรู้ความเข้าใจ	ทำแบบทดสอบ	ตรวจเช็คให้คะแนน
ฝึกปฏิบัติจริง	หาคำจากบทความ	แบบสังเกต

8. บันทึกหลังสอน

8.1 ปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา

- ไม่มีปัญหา

8.2 แนวทาง/ วิธีสอน/ รูปแบบการสอน

- เทคนิคที่ใช้พัฒนาหรือแก้ปัญหา

8.3 ผลที่เกิดจากการพัฒนา

- นักเรียนมีความเข้าใจดี

ลงชื่อ นางญาดา หอมเกษร ครูผู้สอน

ใบความรู้

เรื่อง คำมูล คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ

คำมูล คือ คำที่มีใช้ในภาษามาแต่เดิม อาจเป็นคำไทยแท้หรือคำที่มาจากภาษาอื่นก็ได้ อาจเป็นคำพยางค์เดียว หรือคำหลายพยางค์ก็ได้

1. คำมูลพยางค์เดียว คือ คำที่มีพยางค์เดียวโดด ๆ และต้องได้ความหมายชัดเจนในตัวเอง เช่น

คำภาษาไทย	เช่น พ่อ แม่ ดิน น้ำ ลม ไฟ ไก่ ปลา
คำภาษาจีน	เช่น เกี๊ยว เต๋ย เฮีย กัง ก๊ก
คำภาษาเขมร	เช่น บวช ตรู แข เกลือ เพ็ญ
คำภาษาอังกฤษ	เช่น ฟรี โน้ต ทิม ปลั๊ก เต็นท์ เค้ก
คำภาษาบาลี สันสกฤต	เช่น สงฆ์ ทูกษ์ โลก ยักษ์ พักตร์ จันทร

2. คำมูลหลายพยางค์ คือ คำที่เปล่งเสียงหลายพยางค์ อาจประกอบด้วยพยางค์ที่ไม่มีมีความหมายทั้งหมด มีความหมายเพียงบางพยางค์หรือประกอบด้วยพยางค์ที่มีความหมายทุกพยางค์ แต่ความหมายของแต่ละพยางค์ไม่มีเค้าความหมายของคำมูลนั้น ๆ เช่น

คำภาษาไทย	เช่น ทะมัดทะแมง บาดทะยัก จีปาละ จิ้งจก
คำภาษาจีน	เช่น เจาก๊วย เต้าเจี้ยว บะหมี่ ซินแส
คำภาษาเขมร	เช่น ขนง ผกา ไถง เจริญ อเนก บ้านาญ
คำภาษาบาลี สันสกฤต	เช่น สวรรค์ ปริศนา โทศัพท มนุษย์ มัจฉา
คำภาษาอังกฤษ	เช่น ทิงเจอร์ แบดมินตัน เซนติเมตร ดีเปรสชัน

คำประสม คือ การนำคำมูลหลายคำมารวมกันกลายเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่แต่ยังคงรักษาเค้าของความหมายเดิม คำประสมอาจทำหน้าที่เป็นคำชนิดต่าง ๆ ได้แก่

คำนาม	เช่น ผีเสื้อ แม่น้ำ ลูกเสือ พ่อตา หางเสือ แปรงสีฟัน เข็มทิศ
คำสรรพนาม	เช่น ไต่เท้า กระทบอัมฉัน กระทบ ข้ำพระพุทธรเจ้า
คำกริยา	เช่น ริดไถ กัดกิน กั้นชน จับจอง ซัดคอก ขอโทษ ปรับทุกข์ สวดมนต์
คำวิเศษณ์	เช่น ใจบุญ ใจดี น่าเอ็นดู น่ารัก หัวดี จี๊เกียด
คำบุพบท	เช่น ตั้งแต่ จนกระทั่ง ต่อเมื่อ โดยเฉพาะ
คำสันธาน	เช่น เพราะฉะนั้น ดังนั้นจึง เพราะเหตุว่า มิฉะนั้น
คำอุทาน	เช่น ตายละวา! พุทโธเอ๋ย!

ลักษณะคำประสม

1. เกิดจากคำมูลที่เป็นคำชนิดเดียวกันมารวมกัน แล้วเกิดความหมายใหม่ แต่คงเค้าความหมายเดิม เช่น แม่ทัพ หลังคา หัวใจ หน้าตา
2. เกิดจากคำมูลที่เป็นคำต่างชนิดกัน เมื่อมารวมกันแล้วเกิดคำใหม่ แต่ยังคงเค้าของความหมายเดิม เช่น ยินดี หายใจ ยาคับกลืน อ่างเก็บน้ำ
3. เกิดจากคำมูลที่ย่อมาจากคำยาว ๆ ความหมายมาก ๆ เมื่อรวมกันเป็นคำประสมแล้วมีใจความมาก เหมือนคำมูลเดิม มักขึ้นต้นด้วยคำว่า ชาว การ ช่าง นัก ผู้ ความ เครื่อง หมอ ของ เช่น ชาวไร่ การเมือง ช่างไฟฟ้า นักร้อง ผู้ใหญ่ ความรัก เครื่องเทศ หมอดู ของเล่น

คำซ้อน คือ คำที่สร้างขึ้นใหม่จากคำมูล อาจมาจากภาษาใด เป็นคำชนิดใดและทำหน้าที่ใดก็ได้ ดังนั้นจึงมีลักษณะคล้ายคำประสมแต่มีข้อแตกต่างจากคำประสม

ลักษณะของคำซ้อน

1. คำซ้อนเพื่อความหมาย
 - 1.1 ความหมายทำนองเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน เช่น กักขัง บุกรุก เขตแดน รูปร่าง ดูแล อ่อนนุ่ม บ้านเรือน தாகถาง
 - 1.2 ความหมายตรงข้ามกัน เช่น ถูกแวง เร็วช้า มากน้อย สูงต่ำ อ้วนผอม เท็จจริง
2. คำซ้อนเพื่อเสียง เกิดจากคำมูลหรือพยางค์ที่มีพยัญชนะต้นอย่างเดียวกัน สระหรือตัวสะกดอาจเหมือนกันหรือต่างกันได้ คำมูลหรือพยางค์ที่นำมาประกอบกันอาจมีความหมายหรือไม่มีก็ได้ แต่เมื่อนำมาเป็นคำซ้อนแล้วจะต้องมีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง คำจำพวกนี้มี 2 พยางค์ หรือ 4 พยางค์ เช่น เงอะงะ จู๊จี้ เล็กเล็ก สะบักสะบอม เข้าร้องเข้ารอย คาราคาซัง คาหนังคาเขา

คำซ้ำ คือ คำมูลที่มีรูปและเสียงซ้ำกันมารวมกัน แล้วความหมายแปรเปลี่ยน

ลักษณะของคำซ้ำ

1. นำคำคำหนึ่งมาซ้ำกันสองครั้ง เช่น เด็กรๆ เล็กรๆ เล่นๆ
2. คำซ้ำบางคำอาจแยกมาจากคำซ้อน เช่น ลูบลคำ เป็น ลูบๆ คลำๆ นุ่มนึ่ม เป็น นุ่มๆ นึ่มๆ อดอยาก เป็น อดๆ อยากๆ หนุ่มสาว เป็น หนุ่มๆ สาวๆ
3. นำคำซ้ำมาประสมกัน เช่น งูๆ ปลาๆ ไปๆ มาๆ ลมๆ แล้งๆ
4. การซ้ำคำจะนำคำชนิดใดหรือหน้าที่ใดมาซ้ำกันก็ได้ เช่น ขาวๆ หนุ่มๆ กล้วยๆ

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนแยกคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ออกเป็น 4 จำพวก คือ คำมูลพยางค์เดียว คำมูลหลายพยางค์ คำประสม และคำซ้อน

กักขัง คัดเลือก ขนม เวลา สถานี ช่างก่อสร้าง กระจังงา เกวียน กะทัดรัด เสริม น้ำอัดลม
 ฉวัดเฉวียน นักรบ มะละกอ เลือกเฟ้น กองทัพ ทิ้งขว้าง ตะพึดตะพือ เพล พะรุงพะรัง แสร้ง
 ช่างยนต์ คนรถ หน้าตา เสียใจ การคลัง เครื่องเรือน หนังสือพิมพ์ ดอกเบี้ยว บ้าน แจกแจง
 มากน้อย ทูเรียน ชาวประมง สารพัด มุ้ง กระจงเทียม แหวน หางเสือ ไมตรี สบาย เกร็ด
 ว่าง จิปาถะ ชาวเขา ยินดี เงินต้น น้ำใจ เขตแดน

คำมูลพยางค์เดียว

คำมูลหลายพยางค์

.....

.....

คำประสม

คำซ้อน

.....

.....

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ตอนที่ 1 ช่วยกันสร้างคำประสมจากคำที่ตั้งไว้ ข้อละ 3 คำ

1. น้ำ
2. ผู้
3. ชาว
4. ช่าง
5. นัก
6. การ
7. ความ
8. เครื่อง
9. ลูก
10. ที่
11. แม่
12. คู่
13. หัว
14. หมอ
15. รถ

คำชี้แจง ตอนที่ 2 สร้างคำซ้อนจากคำที่กำหนดให้

1. แข็ง
2. ทอด
3. มุ่ง
4. งอก
5. พรรค
6. ผ่อน
7. ตัด
8. เรือง
9. เคลื่อน
10. พบ

ใบความรู้

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายงามพบพ่อ

นำเรื่อง

บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนเดิมแต่งขึ้นเพื่อขับเสภา การขับเสภาเป็นการเล่านิทานโดยใช้กลอนเสภา เป็นสื่อ ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 การขับเสภามีการใช้เครื่องดนตรีปี่พาทย์ประกอบ เจ้านายและขุนนางมักหาเสภามาเล่นเป็นการมหรสพเมื่อมีงาน โคนจุก งานบวชหรืองานอื่น ๆ นิยมกันมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 2 ถึงต้นรัชกาลที่ 5

บทเสภาขุนช้างขุนแผนเป็นเรื่องที่ขย่งกันว่าเป็นวรรณคดีที่เยี่ยมยิ่งมาช้านาน เพราะเป็นเรื่องของชีวิตคนไทย ถึงแม้เรื่องขุนช้างขุนแผนจะเป็นเรื่องของคนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่ฉบับที่เราอ่านกันนี้ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะชีวิตจิตใจของคนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงต้นรัตนโกสินทร์ ดังนั้นเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนจึงได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรในสมัยรัชกาลที่ 6 ว่าเป็นยอดกลอนบทละคร

บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ฉบับหอสมุดแห่งชาติ เป็นผลงานของกวีหลายท่านที่ได้คัดตอนมาให้เรียนนี้ เมื่อพิจารณาทำนองกลอนที่แต่ง ผู้รู้ทางวรรณคดีมีความเห็นพ้องกันว่าเป็นสำนวนของสุนทรภู่โดยไม่มีข้อสงสัย

เรื่องย่อ

เมื่อพลายแก้วได้เข้าพิธีแต่งงานกับนางพิมพิลาไลยไม่นานนัก ก็ต้องจากนางพิมไปทำศึกเมืองเชียงของ ซึ่งอยู่ทางภาคเหนือ นางพิมตรอมใจจนชুবวมและล้มเจ็บ รักษาเท่าใดก็ไม่หาย จนกระทั่งได้เปลี่ยนชื่อเป็น วันทองแล้วจึงหายป่วย ส่วนขุนช้างซึ่งเป็นคนเพ็ดทูลพระเจ้าแผ่นดินคือสมเด็จพระพันวษาให้ส่งพลายแก้วไปทัพ ก็ถือโอกาสที่ขุนแผนไม่อยู่หลอกนางศรีประจันว่าพลายแก้วถูกเจ้าเมืองเชียงของฆ่าตาย ซึ่งเท่ากับแพ้สงคราม ตามกฎหมายนางวันทองซึ่งเป็นภรรยาจะต้องเข้าไปอยู่ในพระราชฐานเพราะเป็นหม้ายหลวง จึงควรรักษาให้นางวันทองแต่งงานเสียกับตน แต่นางวันทองไม่ยอมเป็นภรรยาของขุนช้างทั้ง ๆ ที่ถูกแม่บังคับให้เข้าพิธีแต่งงานกับขุนช้างแล้วก็ตาม

เมื่อพลายแก้วได้ชัยชนะศึกเชียงของกลับมาเฝ้าสมเด็จพระพันวษา แล้วได้พระราชทานยศเป็นขุนแผน มีหน้าที่รักษาด่านเมืองกาญจนบุรีเหมือนพ่อของตน พลายแก้วได้พาภรรยาชื่อลาวทองซึ่งผู้ใหญ่บ้านจอมทอง บิดาของนางได้ยกให้กลับมาด้วย พลายแก้วคิดถึงนางวันทองมากจึงแวะไปหานางที่สุพรรณก่อน นางวันทองดีใจมากรีบลงมารับและเล่าเรื่องที่ถูกรังแกและแม่บังคับให้แต่งงานให้ขุนแผนทราบ ขุนแผนโกรธจะไปฆ่าขุนช้าง นางลาวทองจึงโผล่ออกมาจากในเรือนและยับยั้งไม่ให้นางวันทองเห็นนางลาวทองก็รู้ว่า เป็นภรรยาอีกคนของขุนแผนจึงเกิดความหึงหวงและบันดาลโทสะยิ่งขึ้น เมื่อเข้าใจว่าขุนแผนเข้าข้างภรรยาน้อย ถึงกับกล่าวคำตัดรอนสามีอย่างรุนแรงขุนแผนโกรธที่วันทองกล่าวล่วงเกินจึงทิ้งนางไป นางวันทองตกเป็นภรรยาของขุนช้างในวันนั้น เมื่อหายโกรธขุนแผนกลับมาหานางวันทอง แต่เมื่อเห็นนางวันทองอยู่กับขุนช้างเสียแล้วให้นึกถึงจึงยกนางวันทองให้ขุนช้าง โดยมีผู้ใหญ่บ้าน แม่สื่อและแม่ยายคือนางศรีประจันรับรู้ด้วย

ต่อมาขุนแผนต้องใกล้ชิดกับขุนช้างอีก โดยต้องเข้าไปอยู่ในกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระพันวษามีรับสั่งให้จมื่นศรีฝึกให้ทั้งสองเป็นมหาดเล็ก ส่วนนางลาวทองซึ่งยังคงอยู่กับนางทองประศรีแม่สามีที่กาญจนบุรีล้มป่วยลง ขุนแผนทราบข่าวเป็นห่วงนางลาวทองจึงฝากเวรไว้กับขุนช้างแล้วออกเดินทางไปกาญจนบุรี เมื่อสมเด็จพระพันวษาเสด็จออกไม่เห็นขุนแผนจึงตรัสถามขึ้น ขุนช้างได้ช่อกทูลฟ้องว่าขุนแผนหนีเวรโดยปิ่นกำแพงวังออกไปหาภรรยา พระพันวษาริ้วมากที่ขุนแผนประพฤติเหมือนไม่เกรงพระราชอาญา จึงลงโทษให้พานางลาวทองมาแก้ไไว้ในวัง ส่วนขุนแผนถูกห้ามเฝ้าและให้คุมไพร่พลไปตระเวนด่าน ทำให้ขุนแผนแค้นขุนช้างประกอบกับยังอาลัยรักนางวันทองอยู่จึงหวนกลับมาพานางไปอยู่ป่าด้วยกันจนนางมีครรภ์ ขุนแผนเกรงว่านางจะลำบากตอนคลอดลูก จึงพานางไปฝากพระพิจิตรและภรรยาไว้แล้วเข้ามาบอตัวกับทางราชการ เมื่อลูกได้สวนแล้วขุนแผนพ้นผิด แต่ขุนแผนก็ไม่ประมาณตน ทูลขอนางลาวทองออกมาจากวัง พระพันวษาริ้วที่ขุนแผนไม่รู้จักพอ จึงลงโทษจำคุกขุนแผนอีกจนลี้มถึง 14 ปี ส่วนนางวันทองถูกขุนช้างมาชิงตัวไประหว่างเดินทางไปเยี่ยมขุนแผนที่ถูก นางวันทองต้องมาอยู่กับขุนช้างและคลอดลูกเป็นชายตั้งชื่อว่า พลายงาม ขุนช้างเลี้ยงพลายงามมาจนอายุ 10 ปี เห็นหน้าตาคล้ายขุนแผนก็รู้ว่าไม่ใช่ลูกของตน จึงลงไปฆ่าแล้วเอาขอนไม้ทับแต่ผีพรายของขุนแผนช่วยชีวิตไว้ ฝ่ายนางวันทองออกตามหาลูกจนพบ จึงได้บอกความจริงว่าพ่อของพลายงามคือ ขุนแผนและสั่งให้ไปหาย่าทองประศรีที่กาญจนบุรีในวันรุ่งขึ้น คืนนั้นนางวันทองได้พาพลายงามไปฝากสมภารวัดเขาไว้ก่อน

กลอนที่นักเรียนจะได้อ่านนี้ เป็นตอนที่พลายงามเดินทางจากแม่ของตนที่สุพรรณบุรีไปหาย่าที่กาญจนบุรี ถึงแม้จังหวัดทั้งสองจะอยู่ไม่ห่างไกลกันนัก แต่เมื่อนึกถึงว่าพลายงามต้องเดินเท้าไปโดยใช้เวลา 1 วันเต็ม ๆ ในขณะนั้นพลายงามอายุเพียง 10 ปี ซึ่งกำลังขวัญเสียจากที่พ่อเลี้ยงคิดจะฆ่าตนและต้องเสว้าโศกที่ต้องจากแม่ ก็นับว่าพลายงามเป็นเด็กที่กล้าหาญ เด็ดเดี่ยว และเป็นผู้ใหญ่เกินอายุ แม้กระนั้นพลายงามก็อดไม่ได้ที่จะสนุกสนานกับไก่และนกที่พบระหว่างทางตามประสาเด็กจะเห็นได้ว่ากวีสร้างตัวละครได้อย่างสมจริงและยังได้แทรกอารมณ์ขันไว้อีกด้วย ยิ่งกว่านั้นนักเรียนจะได้รับความรู้เกี่ยวกับชีวิตแบบไทยประเพณีและพิธีต่าง ๆ การศึกษาของเด็กไทยในสมัยที่ประพันธ์วรรณคดีเรื่องนี้ด้วย

ใบความรู้

เสภาขุนช้างขุนแผน ตอน พลายงามพบพ่อ

เจ้าพลายงามความแสนสงสารแม่
 แล้วกราบกรานมารดาด้วยอาลัย
 แต่ครั้งนี้มีกรรมจะจำจาก
 เทียวหาพ่อขอให้ปะเดชะบุญ
 แม่รักลูกลูกก็รู้ว่ารัก
 จะกินนอนนอนว่าเมตตาเตือน
 แม่วันทองของลูกจงกลับบ้าน
 จะก้มหน้าตาไปมิได้กลัว

นางกอดจูบลูกหลังแล้วตั้งสอน
 พ่อไปศิรีสวัสดิ์กำจัดภัย
 ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ
 แล้วพาลูกออกมาข้างทางเกวียน
 ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก
 สะอื้นรำอาลาด้วยอาลัย
 เหลียวหลังยังเห็นแม่แลเขม้น
 แต่เหลียวเหลียวเลี้ยวลับวับวิญญาณ์

ชำเลื่องแลดูหน้าตาไหล
 เมื่อเติบโตใหญ่คงจะมหาแม่คุณ
 ต้องพลัดพรากแม่ไปเพราะอายขุน
 ไม่ลืมคุณมารดาจะมาเยือน
 คนอื่นสักหมื่นแสนไม่แมนเหมือน
 จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว
 เขาจะพาลว่ารุ่นแม่ทูนหัว
 เมื่อยามัวหมองนักจงหักใจ ฯ
 อำนวยพรพลาชน้อยละห้อยให้
 จนเติบโตใหญ่ยิ่งยอดได้บวชเรียน
 เจ้าจงอดสำห้ทำสม่าเสมียน
 จะจากเจียนใจขาดอนาถใจ
 ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
 แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา
 แม่ก็เห็นลูกน้อยละห้อยหา
 โอ้เปล่าตาต่างสะอื้นยื่นตะลึง ฯ

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นจากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพलयามพบพ่อ

1. ให้นักเรียนเขียนลักษณะนิสัยของตัวละครต่อไปนี้
นางวันทอง

.....
.....

ขุนแผน

.....
.....
.....

พलयาม

.....
.....
.....
.....

2. นักเรียนคิดว่านางวันทองเป็นห่วงลูกชายหรือไม่พฤติกรรมอะไรบ้างที่แสดงถึงความเป็นห่วงของนาง

.....
.....
.....
.....
.....

3. พ่อไปตีศรีสวัสดิ์กำจัดภัย จนเติบโตใหญ่ยิ่งยวดได้บวชเรียน
 ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ เจ้าจงอุตส่าห์ทำสม่าเสมียน
 จากข้อความนี้แสดงถึงค่านิยมของคนไทยในสมัยก่อนอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน

ชื่อ _____
 ชั้น _____ เลขที่ _____

จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าคำประสมและ ✗ หน้าคำที่ไม่ใช่คำประสม

-1. ลึกซึ้ง
-2. ร้อยแก้ว
-3. ถึงแก่กรรม
-4. กษัตริย์
-5. พรรณนา
-6. ปัจจุบัน
-7. น้ำใจ
-8. สะดวก
-9. สาลิกา
-10. ความหมาย
-11. เกาทัณฑ์
-12. ตกใจ
-13. ตัวอย่าง
-14. เรียงความ
-15. สะสาง
-16. สรรเสริญ
-17. แผ่นดิน
-18. ลูกเลี้ยง
-19. พ่อตา
-20. ชนหมาก

แผนการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระภาษาไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
 ชื่อหน่วยย่อยที่ 1 เรื่อง การอ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง 3 ชั่วโมง
 ครูผู้สอน นางญาดา หอมเกษร
 วิชาภาษาไทย
 ชื่อหน่วย พลังของภาษา
 ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2
 วันที่ 12 – 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

1. สาระการเรียนรู้

- การอ่านร้อยแก้ว
- การอ่านร้อยกรอง

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ 3

นักเรียนสามารถอ่านบทความ บทเพลง และงานเขียนประเภทร้อยแก้ว และอ่านคำประพันธ์ ประเภทร้อยกรองได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอ่านงานเขียนประเภทร้อยแก้วได้
2. นักเรียนสามารถอ่านและสรุปสาระสำคัญของงานเขียนประเภทร้อยกรองได้
3. นักเรียนสามารถร้องเพลงที่กำหนดและอธิบายความหมายของเพลงได้

4. คุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาในผู้เรียน

1. การอ่านได้ไพบเราะถูกต้อง
2. ความสามัคคี
3. การใช้ภาษาได้ถูกต้องขึ้นในการทำงานต่าง ๆ

5. กระบวนการเรียนรู้

- ตอนที่ 1**
1. ครูแจ้งจุดประสงค์ของการเรียนให้นักเรียนทราบ
 2. ครูทดสอบการเรียนรู้ 5 ข้อ
 3. ครูจัดกลุ่มจากการจับฉลากป้ายวงกลมสีต่าง ๆ
 4. นักเรียนได้กลุ่มแล้วให้เข้ากลุ่มของตนเอง
 5. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชพร้อมกันทุกกลุ่มจากหนังสือเรียน

6. นักเรียนหาคำศัพท์ในบทเรียนและแยกคำที่เป็นคำสมาส สนธิ ออกด้วย รวมทั้งคำบาลีสันสกฤตที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง
7. ครูให้นักเรียนอภิปรายเนื้อเรื่องเป็นกลุ่มย่อย ๆ จากกลุ่มที่ละไว้
8. นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของเรื่องใส่ในใบงาน
9. นักเรียนคัดคำที่แยกไว้ สมาส สนธิ บาลีสันสกฤตลงในสมุดแบบฝึกหัด

คาบที่ 2

1. ครูให้นักเรียนกลุ่มเก่าออกมานำเสนอสาระสำคัญของคาบที่ผ่านมา กลุ่มละ 2 นาที
2. ครูให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์นราชนรินทร์ โดยครูอ่านนำทีละตอนให้นักเรียนอ่านตาม
3. นักเรียนฝึกการอ่านกลุ่มละ 1 โคลงหลังจากอ่านได้แล้วจึงให้ตัวแทนออกมาอ่านเสนอหน้าชั้นเรียน
4. ครูให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง
5. ครูให้นักเรียนวาดภาพจินตนาการตามบทประพันธ์ในใบงานและตกแต่งให้สวยงาม

คาบที่ 3

1. ครูสนทนาถาม-ตอบ เรื่องจากบทเพลงไครหนอ
2. นักเรียนในแต่ละกลุ่มที่จัดไว้แล้วฝึกการร้องเพลงจากใบความรู้
3. ครูให้นักเรียนออกมาอธิบายเนื้อเพลงว่ามีความหมายอย่างไรทีละกลุ่มส่งตัวแทน กลุ่มละ 1 คน
4. นักเรียนพูดอภิปรายในกลุ่มเกี่ยวกับคุณพ่อคุณแม่ว่าเป็นผู้มีพระคุณเราควรทดแทนบุญคุณอย่างไร
5. นักเรียนฝึกการร้องเพลงร่วมกันและตอบคำถามหลังเรียน 5 ข้อ
6. ครูสรุปและตรวจผลงานนักเรียนและให้คะแนนแต่ละกลุ่มโดยนำคะแนนไว้หน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้ / สื่อ / อุปกรณ์ / เอกสารอ้างอิง

1. หนังสือเรียนไทย 32101 ของฝ่ายการศึกษาอักษรสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ฯ
2. ใบความรู้
3. บทเพลงไครหนอ
4. คำประพันธ์ต่าง ๆ

7. การวัดและประเมินผล

ทักษะกระบวนการวัด	กิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้วัดประเมินผล
- ฝึกปฏิบัติ	- การอ่านร้อยแก้ว	- แบบสังเกต
- ความรู้ความเข้าใจ	- ทำแบบทดสอบ	- แบบประเมิน

8. บันทึกหลังสอน

8.1 ปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา

-

8.2 แนวทาง / วิธีการสอน / รูปแบบการสอน

-

เทคนิคที่ใช้พัฒนาหรือแก้ปัญหา

-

8.3 ผลที่เกิดจากการพัฒนา

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจการอ่าน การเขียน มากขึ้น

ลงชื่อ นางญาดา หอมเกษร ครูผู้สอน

ใบความรู้ที่ 1
การอ่านร้อยแก้ว เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
พระยาปริยัติธรรมธาดา

เด็กเพชรหรือใจเพชร มีตำนานเล่ากันว่า ที่บ้านหนองหัวมีเด็กเพชร (อายุประมาณราว เก้าขวบ สิบขวบ) ชื่อเดิมไม่ทราบ เป็นกำพร้าบิดามารดา อยู่กับพี่สาว พี่สาวใช้ให้ดำข้าวหาฟืน วันหนึ่งดำข้าวหก พี่สาวคว่ำฟืนไล่ตีเลยวิ่งหนีเอาตัวรอดโดยใจเพชรพัน แล้วระหะหนเข้ามาเมืองที่เขวาสยามะเลเทมา เข้าหมู่บ้านตามเหล่าฝูงเด็ก ๆ จนมีเพื่อนเล่นเพื่อนเที่ยวทั้งเด็กบ้านเด็กวัด แต่ตัวเด็กเพชรนั้นอดอยากโหยหิว ได้อาศัยแต่น้ำเกลือท้องไปวันหนึ่ง ๆ โดยความอดทน

วันหนึ่งลงเล่นน้ำกับเด็กวัดใหญ่ที่ทำหน้าวัด มีเปลือกแดงโมลอยตามน้ำมา เด็กเพชรก็คว้าแล้วดำลงไปเลีย ๆ กิน แล้วโผล่ขึ้นมา เพื่อนเด็กที่รู้จักเรียเด็กเพชรกินเปลือกแดงโมก็พากันเหยยหยันต่าง ๆ ว่า เด็กกินเปลือกแดงโม

ถึงอย่างไรก็ดี เด็กเพชรก็หาแสดงความเก้อเงินหรือขัดเค้นต่อเพื่อนเด็ก ๆ ไม่ คงแสดงแต่ความขี้มี่ยมแจ่มใสพูดจาเล่นหัวกันตามเคย ตั้งแต่นั้นมา ฝูงเด็ก ๆ ก็พากันเรียกว่าเด็กแดงโม เด็กแดงโมได้พลอยกระจ้อกระแจ้กับเด็กวัดใหญ่ จนเลยไหลเข้าไปเล่นหัวอยู่ในวัดกับเพื่อน ๆ ได้ดูเขาเขียนอ่านกันอยู่เนือง ๆ วันหนึ่งก็เลยไถลนอนอยู่ในวัดกับเพื่อนและวันนั้นเป็นพิธีมงคลกาล เจ้าเมืองได้นิมนต์สมภารไปสวดมนต์เย็น เมื่อกลับมาแล้วกลางคืนจำวัดนอนใกล้รุ่งฝันว่า มีช้างเผือกตัวหนึ่งเข้ามาในวัด ถลันขึ้นไปบนหอไตร ทางเอาตู้พระไตรปิฎกล้มลงหมดทั้งหอไตร ครั้นตื่นจากจำวัดท่านก็นั่งตรองความฝัน จึงทราบได้โดยตำราลักษณะสุบินทำนายแล้วก็สั่งพระที่เฝ้ากุฏิว่า ถ้ามีใครมาหาให้เอาตัวไว้จนพบกับท่านก่อน แล้วท่านก็ไปฉัน ครั้นกลับมาถามพระเฝ้ากุฏิว่ามีใครมาหาหรือเปล่า เรียนว่าไม่มีใครมา ท่านคอยอยู่จนเย็นก็ไม่เห็นใครมา จึงได้ถามพระเณรศิษย์ว่า เมื่อคืนนี้ใครแปลกหน้าแปลกตาเข้ามาบ้างหรือเปล่า เด็กวัดคนหนึ่งเรียนว่า มีเด็กแดงโมเข้ามานอนด้วยคนหนึ่งจึงให้ไปหาตัวมา แล้วพิจารณาดู ท่านก็รู้ว่าจะเป็นเด็กแดงโมนี้เองที่เข้าสู่บิณฑบาต ท่านจึงได้ถามไถ่ความตลอดแล้วก็ชวนให้อยู่วัดมิให้ระหะหนไปไหน มีธรรมเนียมวัดโบราณ เมื่อผู้พาศิษย์มาฝากให้เล่าเรียนท่านปล่อยให้ให้อยู่เล่นหัวพอคุ่น ๆ เสียสองสามวันหรือเจ็ดวัน แปรวันก่อน จึงจะให้ลงมือเขียนอ่าน พอถึงวันกำหนด สมภารเรียกให้มาเขียนหนังสือ เด็กแดงโมก็เขียนได้ ตั้งแต่ ก ข ก กา ไปจน เกย สมภารเห็นประหลาดใจ ให้อ่าน ปฐม ก กา ก็อ่านได้ ให้อ่านมาลัยก็อ่านได้ ท่านนึกประหลาดใจ จึงถามว่าเอ็งรู้มาแต่ไหน ก็เรียนท่านว่า รู้ที่วัดนี้เอง กระผมดูเพื่อนเขาเขียนเขาอ่านก็จำได้

เรื่องนี้เป็นเหตุให้เด็กแดงโมซึ่งเป็นคนมีเชาวน์ หรือตาไว หูไว มือไว ปัญญาไว จึงได้อ่านได้เขียนได้เสียก่อนเรียนทุกอย่าง ท่านสมภารจึงให้บวชเณร หัดเทศน์ธรรมวัตรมหาชาติ และเรียนอรรถแปลบาลีด้วย ครั้นถึงเทศกาลเข้าพรรษา เจ้าเมืองวางฎีกาให้สมภารเทศน์ไตรมาส วันหนึ่งท่านอาพาธจึงจัดให้สามเณรแดงโมไปเทศนาแทน เจ้าเมืองทราบเข้าสมภารอาพาธ ให้เณรมาแทนก็ไม่สู้ศรัทธา จึงว่าพ่อเณรมาแล้วก็ขึ้นเทศน์ไปเถิด แล้วก็กลับเข้าไปข้างใน พอสามเณรขึ้นเทศน์ตั้งนะโมแล้ว เคนบถจุกฉิมย์เริ่มทำนองธรรมวัตรสำแดงไป พวกทนายทั้งข้างในฟังเพราะจับใจกระแสนเสียงแจ่มใส เมื่อเอ่ยถึงพระพุทธคุณ มีภควาหรือพระอะระหัง

เป็นอาทิครั้งใด เสียงสาธุการพนมมือแลเป็นฝักกล้วยทั้งโรงธรรม ท่านเจ้าเมืองนอนฟังอยู่ข้างในให้ร้อนอาสน์ถึงกับนั่งนอนไม่ได้ ต้องกลับออกมานั่งฟังข้างหน้าอย่างเคย เพิ่มเครื่องกัณฑ์ติดเทียนขึ้นอีก เมื่อเทศนาจบแล้วโดยความเลื่อมใสเข้าไปประเคนของ ซักใช้ถามเหตุผลภูมิเล่ามาแล้วเลยปวารณาเป็นโยมอุปัฏฐาก อาราธนาให้มาแทนสมภารต่อไป ว่าท่านแก่เฒ่าชราอาพาธอย่าให้มาประดักประเดิดเลย ขอให้ท่านเณรมาเทศน์แทนท่านเถิด สามเณรแดงโมได้เล่าเรียนศึกษาพระปริยัติธรรม และข้อวัตรปฏิบัติจนสิ้นภูมิรู้ของท่านสมภารแล้วท่านก็ให้ไปศึกษายังป่าโมกข์อาจารย์ที่มีอยู่ในอารามต่าง ๆ ในเพชรบุรีนั้น สามเณรแดงโมก็ศึกษาจนสิ้นภูมิรู้ของอาจารย์สมัยนั้น ๆ ท่านจึงได้พาลงเรือเข้ากรุงศรีอยุธยาไปฝากไว้ต่อเจ้าคุณวัดหลวงแห่งหนึ่ง ได้ศึกษาพระปริยัติศาสนาจนจบพระปริกฏศรีย นับว่าได้เป็นเปรียญแล้ว ได้อุปสมบทเป็นภิกษุมีชื่อเสียงโด่งดังจนเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินนับถือ โปรดให้เป็นพระอาจารย์สอนพระราชบุตรพระราชนัดดาเสด็จมาแล้วเรียนศึกษาพุทธศาสนาปฏิบัติและคัมภีร์ไตรเพททางคศาสตร์ นับเล่าว่ากาลภายหลังกมาเมื่อพระเจ้าลูกเธอพระองค์นั้นได้เสด็จเสวยราชย์แล้ว โปรดตั้งพระอาจารย์แดงโมเป็นที่พระราชกณะ ซึ่งปรากฏในฝูงชนภายหลังเรียกกันว่า สำเร็จเจ้าแดงโม หรือ สมเด็จพระเจ้าแดงโม หรือ สมเด็จพระเจ้าแดงโม เมื่อท่านได้มั่งคั่งด้วยสมณศักดิ์ฐานันดรแล้ว

ภายหลังต่อมาท่านคิดถึงภูมิลำเนาเดิม และวัดอันเป็นสถานมูลศึกษาของท่าน จึงได้ถวายพระพรลาสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินว่าจะออกไปบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามที่เคยอยู่สำนักอาศัย เป็นการบำเพ็ญพุทธบูชาพระราชเจ้าก็ทรงอนุญาตอนุโมทนาแล้วถวายท้องพระโรงในพระราชฐานองค์หนึ่งเป็นการช่วยเจ้าคุณอาจารย์ซึ่งท่านได้ประดิษฐานเป็นศาลาการเปรียญไว้ในวัดใหญ่ นั้น ตัวไม้และเสาใหญ่งามมาก ลวดลายเขียนลายสลักก็เป็นฝีมือบูรณจริง ควรเชื่อตามตำนานนี้ได้จริง บานประตูโบสถ์และศาลาสลักงามอย่างโบราณและเล่าว่าท่านให้หล่อรูปท่านไว้รูปหนึ่ง เรื่องหล่อรูปนี้เล่าว่า หาช่างปั้นหุ่นแสนยากทำไม่เหมือนได้เลย มาได้ตาแป๊ะหลังโกงคนหนึ่งเป็นช่างปั้นอย่างเอกหล่อเอาเหมือนมิได้ผิดเพี้ยน ท่านจึงให้หล่อรูปตาแป๊ะไว้เป็นที่ระลึกด้วยประดิษฐ์ไว้ในโบสถ์วัดใหญ่ ยังอยู่ตราบนานทุกวันนี้ รูปหล่อนั้นนั่งพับเพียบ ประนมมือถือดอกบัว ดอกบัวนั้นเป็นของเดิม คงแปลว่า นั่งทำพุทธบูชาเวลาไหว้พระ ลักษณะรูปทรงสัณฐานของท่านเป็นสันทัดคน ทรงสูง ๆ ปากแหลม อย่างเรียกว่าปากครุฑ (ถ้าใครเคยเห็นสมเด็จพระวันรัตแดง วัดสุทัศน์แล้ว อาจกล่าวได้ว่ามีลักษณะละม้ายคล้ายคลึงกันได้) ในโบสถ์วัดใหญ่นั้นยังมีของเป็นพยานอยู่อีกสิ่งหนึ่ง คือฝาบาตรมุขซึ่งเจ้าอธิการวัดได้รักษาต่อ ๆ กันมา ใส่ตู้กระจกด้วยความเคารพนับถือ จารึกชื่อไว้ว่าฝาบาตรของสังฆราชทอง เมื่อข้าพเจ้าได้เห็นแล้วได้พูดกันขึ้นถึงเรื่องฝาบาตรด้วย พระรัตนार्คมล (พริ้ม) ท่านเป็นผู้รู้เรื่องได้ดีว่าสมเด็จพระเจ้าแดงโมนี้เดิมชื่อ ทอง แล้วได้เป็นที่พระสุวรรณมุนี เมื่อครั้งปฏิสังขรณ์วัดใหญ่เสร็จแล้ว วัดใหญ่จะได้นามพระราชทานหรือขนานนามจึงเรียกกันว่า วัดสุวรรณवास (ราม) ต่อมาข้าพเจ้าเองได้เคยเห็นพระเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ปุสสเทวะ วัดราชประดิษฐ์ 1 สมเด็จพระวันรัต (แดง) วัดสุทัศน์ 1 เจ้าพระยารัตนาธิเบศร์ (พุ่ม) 1 ได้สังเกตเวลาท่านแยมโอยสุแล้วแหลมยื่นออกมา เป็นเหตุให้รำพึงในใจว่า ท่านปัญญาวันตบুদ্ধคลนี้ย่อมมีลักษณะหลายประการก็จริง แต่ก็คงนับได้ลักษณะหนึ่งส่วนปัญญาวันตบুদ্ধคลของท่านเหล่านี้ เรื่องรูปหล่อตาแป๊ะนั้น ข้าพเจ้าให้นึกถึงไปว่า ไม่ใช่คนที่เป่าพู่การ ท่านจะหล่อไว้ทำไมกับรูปเจ๊กแป๊ะ (คงจะเป็นคนพู่การคนใดคนหนึ่งของท่านแท้) เมื่อครั้งปฏิสังขรณ์วัดใหญ่นั้นเล่าว่าท่านได้ปฏิสังขรณ์วัดหนองหว้า ซึ่งเป็นวัดอยู่ในตำบลชาติภูมิของท่านด้วย บานประตูวัดหนองหว้านั้น ก็สลักเสลาลวดลายงาม

วิจิตรบรรจง จนบางคนมาเห็นบานประตูวัดสุทัศน์ เลยทึกเอาว่าเอามาแต่วัดหนองหว้า บานประตูวัดหนองหว้าก็หายไปจริง บางเสียงว่าเอามาไว้ที่วัดพระปรี แต่ที่จริงบานประตูวัดสุทัศน์ลายสลักเครือไม้ นก เนื้อสลักซับซ้อนกันหลายชั้น ที่วัดใหญ่เป็นลายสลักชั้นเดียว ถึงวัดหนองหว้าก็คงเป็นชั้นเดียว บานประตูวัดสุทัศน์นั้น หนังสือพระราชวิจารณ์กล่าวชัดเจนว่าเป็นของรัชกาลที่ 2 ทรงสร้าง ซึ่งคนทั้งหลายพิศวงว่าเอามาแต่ที่โน่นที่นั่นผิดหมด นี่ก็อ้างกล่าวยุคิเรื่องเด็กเพชร คือ สมเด็จพระเจ้าตากโม จบไว้โดยสังเขปแลฯ

กิจกรรมท้ายบทเรียน

1. ฝึกสังเกตเนื้อเรื่องและความจำของนักเรียน

ตอบคำถามต่อไปนี้

- 1) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมีพ่อแม่และญาติพี่น้องหรือไม่ ถ้ามีคือใครบ้าง
- 2) ท่านต้องหนีออกจากบ้าน เพราะเหตุใด
- 3) เหตุใดเพื่อน ๆ จึงเรียกท่านว่า เด็กตากสิน
- 4) โดยปกติ ท่านมีอุปนิสัยอย่างไร นักเรียนทราบได้จากเนื้อเรื่องตอนใด
- 5) สติปัญญาของท่านเป็นอย่างไร
- 6) ในสมัยก่อน เด็ก ๆ จะเรียนหนังสือจากที่ใด
- 7) ในสมัยก่อน ถ้าเด็ก ๆ อ่านหนังสือออกแล้ว จะต้องเรียนอะไรต่อ ต่างกับสมัยนี้อย่างไร
- 8) นักเรียนจงอธิบายให้เข้าใจถึงการเทศน์ธรรมวัตรในเทศกาลเข้าพรรษา ตามเนื้อความที่เก็บได้จากเรื่องนี้
- 9) เหตุใดสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงต้องจากจังหวัดเพชรบุรี
- 10) ท่านมีชื่อเสียงโด่งดังขึ้นเพราะเหตุใด
- 11) ท่านได้ศึกษาจนได้เปรียญ นักเรียนเข้าใจว่าอย่างไร
- 12) “พระราชอาคันตุกะ” หมายความว่าอย่างไร
- 13) หลังจากที่พระภิกษุตากสินมหาราชได้เป็นสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชแล้ว ท่านได้ประกอบคุณงามความดีอย่างไร
- 14) ในการไปบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามที่เคยอยู่สำนักอาศัย พระเจ้าแผ่นดินได้ทรงร่วมบำเพ็ญกุศลด้วยอย่างไร
- 15) ใครเป็นผู้หล่อรูปของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้เหมือนที่สุด
- 16) จากรูปหล่อนี้ มีผู้สันนิษฐานว่าสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเป็นบุคคลอย่างไร เพราะเหตุใด

2. ฝึกความจำโดยลำดับเหตุการณ์

จงใส่ตัวเลขข้างหน้าข้อความตามลำดับเหตุการณ์

- _____ เด็กเพชรอดและหิวจึงกินเปลือกแตงโมที่ลอยน้ำมา จนเพื่อน ๆ ล้อเลียน และเรียกว่า
เด็กแตงโม
- _____ สามเณรแตงโมเข้าไปศึกษาต่อที่วัดอีกแห่งหนึ่งในกรุงศรีอยุธยา แล้วอุปสมบทเป็นภิกษุ
- _____ พระภิกษุแตงโมได้รับแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะ ภายหลังคนเรียกกันว่าสมเด็จพระเจ้าแตงโม
- _____ เด็กเพชร ชาวบ้านหนองหว้า จังหวัดเพชรบุรี หนีพี่สาวไปเพราะถูกตี
- _____ เด็กแตงโมติดตามเด็กวัดเข้าไปอยู่ที่วัดใหญ่ในตัวเมืองเพชรบุรี ได้บวชเป็นสามเณร ได้เรียน
หนังสือและฝึกหัดเทศน์
- _____ สมเด็จพระเจ้าแตงโมกลับไปเมืองเพชร บูรณปฏิสังขรณ์พระอารามที่วัดใหญ่ให้มีศิลปะงดงาม
- _____ สมเด็จพระเจ้าแตงโมได้ปฏิสังขรณ์วัดหนองหว้า อันเป็นวัดที่บ้านเกิดของท่านด้วย
- _____ สมเด็จพระเจ้าแตงโมได้ประดิษฐานทองพระโรงเป็นศาลาการเปรียญไว้ ณ วัดใหญ่ซึ่งมีชื่ออีก
ชื่อหนึ่งว่า วัดสุวรรณवास หรือวัดสุวรรณาราม

กิจกรรมที่ 3 ค้นหาคำศัพท์

คำชี้แจง แยกคำสมาสต่อไปนี้เป็นคำประกอบด้วยคำใดบ้าง และบอกความหมาย

1. มหาเวศม์.....	หมายถึง
2. สามัคคีเภท.....	หมายถึง
3. พลศึกษา.....	หมายถึง
4. แพทยศาสตร์.....	หมายถึง
5. หัตถศึกษา.....	หมายถึง
6. มรรคนายก.....	หมายถึง
7. ทิพโสด.....	หมายถึง
8. มูลศึกษา.....	หมายถึง
9. ธรรมวัตร.....	หมายถึง
10. อนุโมทนา.....	หมายถึง
11. สุวรรณาราม.....	หมายถึง
12. เทศกาล.....	หมายถึง
13. พุทธบูชา.....	หมายถึง
14. พหุประการ.....	หมายถึง
15. มหาชาติ.....	หมายถึง
16. อุคมคติ.....	หมายถึง
17. ราชธานี.....	หมายถึง
18. ธนบัตร.....	หมายถึง
19. พุทธรัตนะ.....	หมายถึง
20. เทวบัญชา.....	หมายถึง

ใบความรู้ที่ 2
คำประพันธ์นิราศนรินทร์

นายนรินทร์เบศรี (อิน)

1 (2)* อุษยายศลุ่มแล้ว	ลอยสวรรค์ ลงฤ
สิงหาศน์ปรางค์รัตนบรร-	เจ็ดหล้า
บุญเพรงพระหากสวรรค์	ศาสน์รุ่ง- เรื่องแฮ
บังอบายเบิกฟ้า	ฝึกพื้นใจเมือง
2 (3) เรื่องเรื่องไทรรัตนพัน	พันแสง
รินรสพระธรรมแสดง	คำเข้า
เจดีย์ระตะแขง	เสียดยอด
ยลยิ่งแสงแก้วแก้ว	แก่นหล้าหลากสวรรค์
3 (10) โคมควรจักฝากฟ้า	ฤาติน ดีฤ
เกรงเทพไ้ธรณินทร์	ลอบกล้า
ฝากลมเลื่อนโคมบิน	บนเล่า นะแม่
ลมจะชายชักช้า	ชอกเนื้อเรียมสวงน
4 (22) จากมามาแล้วล้ำ	ถ้าบาง
บางยี่เรือราพลา	พี่พร้อม
เรื่องแพงช่วยพานาง	เมียงม่าน มานา
บางปรับคำล้อง	กล่าวน้ำตาคลอ
5 (139) เอียงอกเทออกอ้าง	อวดองค์ อรเอย
เมรุหุบสมุทรดินลง	เลขแต่้ม
อากาศจักจานผจง	จารึก พอฤ
โคมแม่หยาดฟ้าแย้ม	อยู่ร้อนฤาเห็น

ใบความรู้ที่ 3

เพลงไครหนอ

ไครหนอรักเราเท่าชีวิต	ไครหนอปรานีไม่มีเสื่อมคลาย
ไครหนอรักเราใช่เพียงรูปกาย	รักเขามีหน้ามิกิดทำลายไครหนอ
ไครหนอรักเราเท่าทรงใน	ไครหนอเอาใจปลอมเราเรื่อยมา
ไครหนอรักเรดั่งดวงแก้วตา	รักเขากว้างกว่าพื้นพสุธานภากาศ
จะเอาโลกมาทำปากกา	แล้วเอานภามาแทนกระดาษ
เอาน้ำหมุดมหาสมุทรแทนหมึกวาด	ประกาศพระคุณไม่พอ
ไครหนอรักเราเท่าชีวิต	ไครหนอใครกันให้เราซึ้ง (คุณพ่อ คุณแม่)
ไครหนอซักชวนดูหนังสื่อ	รู้แล้วละก็อย่ามัวรั้งรอทดแทนบุญคุณ

แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน

ชื่อ.....

เลขที่.....

ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การอ่านออกเสียงเป็นการสื่อสารประเภทเดียวกับข้อใด
 - ก. การฟังบรรยาย
 - ข. การเขียนเรียงความ
 - ค. การสนทนาปัญหา
 - ง. การร่วมอภิปราย
2. การแบ่งวรรคตอนในการอ่านออกเสียงผู้อ่านควรคำนึงข้อใดเป็นประการแรก
 - ก. อักษรควบกล้ำ
 - ข. ประวัติผู้แต่ง
 - ค. เนื้อหาที่จะอ่าน
 - ง. ความมีสติของผู้อ่าน
3. ข้อใดจัดเป็นการอ่านบทร้อยแก้ว
 - ก. การออกเสียงธรรมดา
 - ข. การอ่านข้อความที่มีลักษณะเฉพาะ
 - ค. การอ่านข้อความที่มีลักษณะบังคับในการประพันธ์
 - ง. การอ่านข้อความที่ไม่มีลักษณะบังคับในการประพันธ์
4. ข้อใดจัดเป็นการอ่านร้อยแก้ว
 - ก. ข่าว
 - ข. นิทาน

- ก. สดุดี
 - ง. สุนทรพจน์
5. ข้อใดมิใช่หลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว
- ก. อ่านให้น่าฟัง
 - ข. อ่านให้ชัดเจน
 - ค. อ่านมีจังหวะแบ่งวรรคตอนตามความถนัด
 - ง. อ่านให้ถูกต้องตามอักขรวิธีหรือความนิยม

6. ข้อใดถือว่าเป็นหลักการอ่านร้อยแก้วที่ดี
- ก. อ่านไม่คล่อง
 - ข. ศึกษาเรื่องให้เข้าใจ
 - ค. อ่านถูกต้องตามอักขรวิธี
 - ง. ไม่อ่านเร็วหรือช้าจนเกินไป
7. ข้อใดอ่านผิดอักขรวิธี
- ก. โอสถ อ่านว่า โอ-สค
 - ข. วิลาส อ่านว่า วิ-ลา-สะ
 - ค. ศิลปกรรม อ่านว่า สิน-ละ-ปะ-กัม
 - ง. รูปพรรณ อ่านว่า รูป-ปะ-พัน
8. ข้อใดแบ่งจังหวะในการอ่านร้อยกรองไม่ถูกต้อง
- ก. พอสูกหอม/เขาก็กเลือก/เปลือกมายี
 - ข. ผลตาล/แก่ที่งอมงอม/ถนอมได้
 - ค. ผลแก่แก่/เพาะไว้/ไม่เสียหลาย
 - ง. เอาไว้มุง/หลังคา/ฝากระแซง
9. ข้อใดอ่านผิดหลักการอ่านร้อยกรอง
- ก. คำทำยวรรคที่ใช้เสียงจัตวาต้องเอื้อนเสียงให้สูงเป็นพิเศษ
 - ข. อ่านตามแผนผังบังคับของคำประพันธ์แต่ละชนิด
 - ค. อ่านตามทำนองเสนาะของคำประพันธ์แต่ละชนิด
 - ง. แบ่งจังหวะในการอ่านตามใจชอบ
10. “นงคราญองค์เอกแก้ว กระทบตรีย์”

โคลงสี่สุภาพบทนี้แบ่งจังหวะการอ่านอย่างไร

- ก. นคราญ/องค์เอกแก้ว/กษัตริย์
- ข. นคราญองค์/เอกแก้ว/กษัตริย์
- ค. นคราญ/องค์/เอกแก้ว/กษัตริย์
- ง. นคราญ/องค์เอก/แก้วกษัตริย์

แผนการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระภาษาไทย

วิชาภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

นิทานพื้นบ้าน

หน่วยย่อยที่ 1

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน เรื่อง ศรีธนญชัย จำนวน 3 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางญาดา หอมเกษร

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

วันที่ 19 - 21 พฤศจิกายน 2550

1. สาระการเรียนรู้

- นิทานเรื่องศรีธนญชัย ตอน "ขอพระราชทานที่ดิน แม่แมวดิ้นตาย"
- สำนวนสุภาษิตไทย

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ 4

นักเรียนสามารถอ่านนิทานพื้นบ้าน สำนวนสุภาษิตไทยและอธิบายความหมาย สำนวนสุภาษิตได้ และสรุปสาระสำคัญของการอ่านนิทานได้และสามารถแต่งนิทานเองได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถสรุปสาระสำคัญจากการอ่านนิทานพื้นบ้านได้
2. นักเรียนสามารถเขียนสำนวนสุภาษิตไทยได้
3. นักเรียนสามารถแต่งนิทานและเล่าให้คนอื่นทำได้

4. คุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาในผู้เรียน

1. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. การเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวางขึ้น
3. การอ่านและเขียนภาษาไทยได้คล่อง

5. กระบวนการเรียนรู้

คาบที่ 1

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ
2. ทดสอบก่อนเรียน 5 ข้อ
3. ครูแบ่งกลุ่มใหม่แยกเป็นกลุ่มการอ่านคล่องกับกลุ่มการเขียนคล่อง อยู่กลุ่มที่ 1-4 กลุ่มที่อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่องอยู่กลุ่มที่ 5-8
4. นักเรียนอ่านนิทานที่บ้านเรื่อง ศรีธนญชัย
ตอน “ขอพระราชทานที่ดิน แก่แมวดิ้นตาย” พร้อมกันทุกกลุ่ม
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปสาระของเรื่องลงในใบงาน
6. นักเรียนที่เป็นตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนองานหน้าชั้นเรียน
7. ครูและนักเรียนสรุปร่วมกันอีกครั้งจึงให้ทำแบบฝึกหัด

คาบที่ 2

1. นักเรียนกลุ่มเก่าส่งตัวแทนออกมาเขียนสำนวนสุภาษิตไทยบนกระดาน กลุ่มละ 1 คำ
2. ครูนำบัตรคำสำนวนสุภาษิตไทย พร้อมคำแปลมาให้ให้นักเรียนอ่าน หน้าชั้นเรียน ทั้งจากชาร์ต และบัตรคำ
3. นักเรียนเลือกสำนวนสุภาษิตไทยที่เข้ากับเรื่องศรีธนญชัยให้ได้กลุ่มละ 1 สำนวน
4. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงสุภาษิตไทยว่าในปัจจุบันนี้นักเรียนรุ่นใหม่ไม่ค่อยจดจำสำนวนสุภาษิตได้มากนักเพราะขาดความพยายามในการอ่านศึกษาหาความรู้
5. ครูให้นักเรียนทำรายงาน กลุ่มละ 1 เล่ม เกี่ยวกับสำนวนสุภาษิตไทย
6. นักเรียนทุกกลุ่มอ่านสำนวน สุภาษิตไทยอีกครั้งจากบัตรคำและชาร์ต
7. ครูสรุปอีกครั้งและให้ไปฝึกการอ่านที่บ้านเป็นการบ้าน

คาบที่ 3

1. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแต่งนิทานว่าควรจะต้องใช้คำที่อ่านง่ายไม่ซับซ้อนจนเกินไป
2. นักเรียนในคาบนี้คัดลอกตามความสามารถด้านการเขียนการอ่าน และศิลปะ กลุ่มละ 4 คน
3. นักเรียนในกลุ่มฝึกการแต่งนิทานกลุ่มละ 1 เรื่องและวาดภาพประกอบนิทาน พร้อมตกแต่งระบายสีให้สวยงาม
4. นักเรียนตัวแทนกลุ่มนำเสนอ นิทานหน้าชั้นเรียน
5. ครูสรุปอีกครั้งและคัดผลงานที่ดีที่สุดไว้เป็นตัวอย่างในครั้งต่อไป
6. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน 5 ข้อ

6. แหล่งการเรียนรู้/ สื่อ/ อุปกรณ์/ เอกสารอ้างอิง

1. ใบความรู้
2. บัตรสำนวนสุภาษิต / ชาร์ตสำนวนสุภาษิต
3. แบบทดสอบ
4. รายงาน

7. การวัดและประเมินผล

ทักษะกระบวนการวัด	กิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้วัดประเมินผล
การอ่าน	อ่านสำนวน , สุภาษิตไทย	แบบสังเกต
ฝึกปฏิบัติจริง	ทำรายงาน	แบบประเมิน
ความรู้ความเข้าใจ	ทำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน	แบบประเมิน

8. บันทึกหลังสอน

8.1 ปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา

- ไม่มีปัญหา

8.2 แนวทาง / วิธีการสอน / รูปแบบการสอน

--

เทคนิคที่ใช้พัฒนาหรือแก้ปัญหา

--

8.3 ผลที่เกิดจากการพัฒนา

- นักเรียนอ่านคล่องและแปลความหมายได้

ลงชื่อ นางญาดา หอมเกษร ครูผู้สอน

ใบความรู้ที่ 1

นิทานพื้นบ้านเรื่อง ศรีธนูชัย ตอน “ขอพระราชทานที่ดิน แคมเวดดินตาย”

นำเรื่อง นิทานพื้นบ้านของไทยเร ซึ่งจัดว่าเป็นเรื่องที่สนุกขบขัน เป็นที่ติดอกติดใจของคนหนุ่มสาวมาจนกระทั่งทุกวันนี้เพราะเมื่อเอ่ยถึง “ศรีธนูชัย” จอมตลกหลวงสมับคั้งแผ่นดินทวาลีผู้นี้แล้ว น้อยคนนักที่จะไม่เคยรู้จัก คนในสมัยนี้ยังคงไม่เบื่อกับที่จะรับฟังเรื่องราวของศรีธนูชัยอยู่เรื่อยไป

เรื่องของศรีธนูชัยซึ่งเริ่มจากเด็กกะโปโลแสนคนคนหนึ่งแล้วไปได้ดิบได้ดีกลายเป็นขุนนางตำแหน่งใหญ่และเป็นถึงตลกหลวงของพระราชอาณาจักรทวาลี (อาณาจักรที่สมมติขึ้นว่าเป็นแผ่นดินไทยสมัยหนึ่ง) ผู้นี้จะเรียกว่าเป็นคนฉลาดหลักแหลม เจ้าปัญญา อันที่จริง ศรีธนูชัยมิได้เป็นแบบของคนทีฉลาดประเภทนักวิชาการ แต่มุขฉลาดของศรีธนูชัยกระเดียดจะไปทางฉลาดแบบเล่นลิ้นเล่นสำนวนเอาตัวรอดหรือขอไปทีเป็นการเอาชนะในเชิงพนันขั้นต่อที่คู่ต่อสู้ต้องจำนนแต่จะถือเอาเป็นความฉลาดที่เหมาะสมกับสภาวะของบ้านเมืองในยุคนี้ไม่ได้ เพราะความฉลาดของศรีธนูชัยจะใช้ได้ในสมัยหนึ่งเท่านั้น

และถ้าว่ากันตามเนื้อเรื่องศรีธนญชัย ซึ่งไม่ว่าจะมีตัวตนเท็จจริงหรือไม่อย่างไร ก็ตามต้องขอยกย่องคนที่ผูกเรื่องศรีธนญชัยนี้ขึ้นมาเป็นคนแรกว่า เป็นคนที่ฉลาดล้ำเหลือเพราะความฉลาดของศรีธนญชัยที่ดำเนินไปทุก ๆ ตอนนั้น เกิดจากสมองอันล้ำเลิศของคนแต่งทั้งสิ้น

เมื่อศรีธนญชัยหรือ “บั๊กเชียงเมียง” เข้ารับราชการอยู่ด้วยพระเจ้าทวละ ในชั้นแรกก็เฝ้าคอยรับใช้กิจการทั้งฝ่ายนอกฝ่ายในได้เป็นที่เรียบริ้อย เป็นที่ถูกพระทัยของพระเจ้าทวละอยู่มากทรงโปรดประทานเงินทองเป็นข้าวของและเสท้อผ้าแพรพรรณต่าง ๆ ให้เสมอและศรีธนญชัยสามารถเข้าออกนอกในพระราชฐานได้ตลอดเวลาไม่มีใครกล้าปราบ ถึงแม้ว่าเขตพระราชฐานนี้จะอนุญาตให้เฉพาะขุนนางผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ศรีธนญชัยเป็นเพียงข้าราชการสามัญยังไม่มียศถาบรรดาศักดิ์สูงก็ยังสามารถได้รับพระบรมราชานุญาตเป็นพิเศษ จึงเป็นที่เขม่นแก่บรรดาขุนนางเก่า ๆ อยู่มากเหมือนกัน

เวลาผ่านไป.....ศรีธนญชัยก็เริ่มจะเป็นหนุ่มเต็มตัว ลวดลายขี้เล่นก็ชักจะเริ่มเข้ามามีบทบาทในพระราชวังเข้าจนได้ด้วยนิสัยเดิมที่มีอยู่และอาศัยที่รับราชการใกล้ชิดพระเจ้าทวละไปนาน ๆ ก็พอจะอ่านพระราชอัธยาศัยของพระเจ้าทวละได้ดี พระองค์ทรงเป็นอย่างไร ศรีธนญชัยจึงอดไม่ได้ที่จะใช้ “ลูกเล่น” ของเขากับพระเจ้าทวละทีละเล็กทีละน้อย

เรื่อง “ลูกเล่น” ของศรีธนญชัยที่มีต่อพระเจ้าทวละนั้นมีมากทีเดียวและก็มีหลายเรื่องที่ทำให้ความกริ้วให้แก่พระเจ้าทวละอยู่มาก บางเรื่องก็ทำให้พระองค์ทรงมีความสุขและขบขันจนไม่กล้าลงพระราชอาญาและเรื่องที่โด่งดังทำให้ศรีธนญชัยกลายเป็นพ่อเลี้ยย้อย ๆ ก็ตอนที่พระเจ้าทวละทรงโปรดปรานศรีธนญชัยจนถึงกับออกพระโอรสจ้จะยกที่ดินพระราชทานให้แก่ศรีธนญชัยเพราะทรงเห็นว่าศรีธนญชัย ยังขาดที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งแน่นอนเหมือนขุนนางคนอื่นเขา

พระเจ้าทวละจึงรับสั่งถามศรีธนญชัยในวันหนึ่งที่ศรีธนญชัยกับข้าราชการมาเฝ้ากันอยู่ที่หน้าพระที่นั่ง โดยพร้อมกันในวันนั้นว่า

“ว่าไงเจ้าศรี เอ็งไปเลือกดูที่ดินที่เอ็งชอบมาแล้วไม่ใช่หรือ” ศรีธนญชัยยกมือขึ้นถวายบังคมแล้วกราบทูลว่า “พระเจ้าคะ ข้าพระพุทธเจ้าไปดูมาแล้ว”

“แล้วเอ็งจะต้องการที่ดินนั้นสักเท่าไร จึงจะพอเอ็งปลูกบ้านปลูกช่องได้ละ” พระเจ้าทวละรับสั่งถามต่อไป “อ้อ.....” ศรีธนญชัยทำอึ้งคล้ายกับจะไม่ค่อยกล้าเอ่ยปากกราบทูลขอเท่าไรนักครั้นพวกข้าราชการด้วยกันที่นั่งหมอบอยู่ข้างสะกิดให้รับทูลก็พนมมือขึ้นถวายบังคม

“ขอพระบารมีคุ้มเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้าเป็นคนศักดิ์น้อยใครขอพระราชทานที่ดินเพียงแค่นี้แมวดิ้นตายเท่านั้น พระเจ้าข้า”

“หา!” พระเจ้าทวละทรงอุทาน

แล้วพระเจ้าทวาละก็ทรงพระสรวลอย่างขบขัน ทำให้พวกข้าราชการบริพารที่หมอบเฝ้าในที่นั้นพลอยพากันหัวเราะไปตามๆ กันอย่างสนุกสนานเพราะนึกไม่ถึงว่าเจ้าศรีธนูชัยผู้ชาญฉลาดจะขอพระราชทานที่ดินขนาดแหมวชักดินชักงอตาย ซึ่งกะเนเพียงเนื้อที่ดินขนาดไม่เกิน 4 สอก หรือ 2 วา เท่านั้น

พระเจ้าทวาละทรงฉงนพระทัยจนถึงกับต้องรับสั่งถามศรีธนูชัยอีกครั้งเพื่อให้แน่พระทัยตามที่ทรงได้ยินและศรีธนูชัยก็กราบทูลยืนยันว่า

“พระเจ้าค่ะ ข้าพทูลเจ้าขอพระราชทานที่ดินเพียงแหมวชักดินตายเท่านั้น”

“เอา! ตามใจ ข้าก็ไม่ต้องขัดเคืองดอก แต่ข้าสงสัยว่าที่ที่เอ็งขอไปนี้ เอ็งจะเอาไปปลูกบ้านหรือปลูกสวนกันแน่วะ..... แต่เอาเถอะถ้าเอ็งขอมาอย่างนั้น ข้าก็ให้ตามที่เอ็งขอทุกประการ.....”

แล้วพระเจ้าทวาละก็หันไปรับสั่งกับอำมาตย์ชั้นผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดของพระองค์ว่า

“นี่แน่ะคุณพระวิชัย ข้าได้ลั่นวาจาไปแล้วว่าจะยกที่ดินให้เจ้าศรีเขาทำแหมวชักดินตาย คุณพระก็ช่วยจัดทำหนังสือสำคัญครอบครองที่ดินให้แก่เขาไปตามระเบียบด้วยนะ”

เมื่อพระเจ้าทวาละทรงอนุญาตและพระราชทานที่ดินให้แก่เขาตามที่กราบทูลแล้ว ศรีธนูชัยก็รีบกราบทูลลากลับไป พอรุ่งเช้า ศรีธนูชัยก็เลือกเอาแหมวตัวที่ใหญ่และแข็งแรงที่สุดในบ้าน ให้คนในบ้านเอาเชือกผูกคอแหมวไว้อย่างมั่นคงแน่นอนหนาแล้วศรีธนูชัยก็ให้คนอุ้มแหมวออกจากบ้านพร้อมกับพวกคนใช้ในบ้านที่มีอยู่ทั้งหมดหลายคนมุ่งตรงไปยังหมู่บ้านซึ่งเป็นที่ดินเหมาะจะทำนาและสวนอย่างดีและมาอาณาเขตของที่ดินกว้างใหญ่แลสุดสายตา

แต่ศรีธนูชัยก็เริ่มลงมือดำเนินการตามแผนที่ เขาเรียกพวกบ่าวไพร่ที่มาด้วยกันทั้งหมดชักซ้อมกันจนเป็นที่เข้าใจดีแล้วว่าทุกคนจะต้องทำอะไรและเอาไม้ไผ่ตัดเป็นท่อนๆ ยาวขนาด 2 สอก ซึ่งเตรียมมาจากบ้านแจกให้ทุกคนใช้ถือกันคนละหอบคนละกำหลายร้อยท่อน และให้คนใช้ช่วยป่าวร้องให้ชาวบ้านแถบนั้นรู้ว่าพระเจ้าทวาละได้พระราชทานที่ดินทำแหมวชักดินตายให้แก่เขาตรงบริเวณนี้แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าแหมวตัวนี้เดินไปถึงไหนที่ดินตรงนั้นก็ต้องตกเป็นของเขา

ประกาศป่าวร้องไปแล้วศรีธนูชัยก็ลงมือเอาแหมวที่ผูกคอไว้แน่นหนาจูงเชือกที่ล่ามผูกคอมันมาแล้วก็ใช้ไม้เรียวปลายยาวหวดลงไปตีตัวแหมว แหมวพอถูกหวดด้วยไม้เจ็บตัวตกใจกระโดดหนีเพื่อให้พ้นรัศมีไม้ แต่ปลายเชือกที่ผูกคอมันอีกปลายหนึ่งอยู่ที่มือของศรีธนูชัย มันจึงพยายามจะดิ้นรนหนีออกไปให้พ้นไม้ศรีธนูชัยจับปลายเชือกจูงแหมวไว้ในมือแน่นและวิ่งตามแหมวที่กระโดดหนีไปข้างหน้าพอแหมวทำท่าจะหยุดศรีธนูชัยก็เอาไม้หวดไล่เรื่อย ๆ ไปปากก็ร้องประกาศไปด้วยว่า

“พระเจ้าอยู่หัวพระราชทานที่ดินทำแหมวชักดินตายให้ข้าไว้ย.....”

พวกบ่าวไพร่ของศรีธนูชัยซึ่งได้รับการชักซ้อมมาเป็นอย่างเข้าใจแล้วก็พากันวิ่งตามหลังศรีธนูชัยเรื่อยไป ไม่ว่าแหมวจะลากพาตัวศรีธนูชัยไปทางไหนหรือเข้าไปในไร้ เข้าสวน เข้านา ของใคร พวกลูกน้องของศรีธนูชัยก็จะเอาไม้ไผ่ปักเป็นเครื่องหมายเป็นระยะๆ ตามทางเรื่อยไป

ทั้งแม่วัยทั้งคนพากันเหนื่อยหอบไปตาม ๆ กันในการทำงานของศรีธรรมาชฎีครั้งนี้ พอตะวันเริ่มจะร้อน จดหนักขึ้นแมวก็นอนไม่ไหวเพราะระยะทางที่มันพยายามวิ่งหนีศรีธรรมาชฎีไปนั้นนับเป็นระยะทางไม่น้อยเลยในที่สุดมันก็ล้มลงชักดิ้นตายเอาเกือบท้ายสวนของคหบดีคนหนึ่ง เพราะแม่วัยบังเอิญหนีดินร่นผ่านไปทางบริเวณนั้นด้วยรวมเนื้อที่ ๆ แมวก็นอนไปหรือจะคิดเป็นเนื้อที่ดินซึ่งตรงศรีธรรมาชฎีจับจองไว้ก็หลายร้อยไร่ทีเดียว

พวกเจ้าของที่ดินซึ่งเป็นพวกไร้สวนและจับจองมาก่อนหน้าหลายปี เมื่อรู้ความจริงว่าศรีธรรมาชฎีเข้ามาจับจองที่ดินซึ่งเป็นของตนโดยวิธีการที่ไม่ค่อยขาวสะอาดนัก เพราะศรีธรรมาชฎีประกาศว่าที่ดินเขาปึกหลักไม้ลงไปแต่ละแห่งเหล่านี้จะต้องตกเป็นที่ดินของเขาโดยอ้างพระบรมราชโองการว่าได้พระราชทานให้แก่เขาแล้ว

พวกเจ้าของที่ดินจึงพากันเดินขบวนไปร้องทุกข์และนำความขึ้นกราบบังคมทูลให้พระเจ้าทวาทะทรงทราบ พระเจ้าทวาทะจึงมีรับสั่งให้เรียกตัวศรีธรรมาชฎีมาเฝ้าโดยพร้อมหน้ากับพวกเจ้าของเรือสวนไร้นาที่มาหมอบเฝ้าอยู่ต่อหน้าพระพักตร์ของพระเจ้าทวาทะอยู่ก่อนแล้ว พระเจ้าทวาทะจึงรับสั่งถามศรีธรรมาชฎีว่า “เอ็งจะว่าไงเจ้าศรี ชาวบ้านเขามาฟ้องข้าว่าเอ็งบุกรุกจับจองที่ดินของเขาตั้งหลายสิบราย มีอย่างไรที่ของเขาเป็นมรดกตกทอดมาตั้งแต่ครั้งสมัยปู่ตายแล้วอยู่ๆ เอ็งก็ไปบุกรุกยึดเอาที่ของเขามาบ้าง ๆ มันจะถูกหรือวะ”

“ขอเดชะ พระราชาอาณานิพินเกล้า” ศรีธรรมาชฎีกราบทูลอย่างฉลาดฉลาด

“ก็เมื่อวานข้าพระพุทธเจ้าได้รับพระมหากรุณาธิคุณสิ้นเกล้าจากพระองค์ โปรดพระราชทานที่ดินให้แก่ข้าพเจ้า ตามที่ข้าพระพุทธเจ้ากราบทูลขอไว้แล้วนี่พระเจ้าค่ะ”

“เออ! ข้าออกปากยกให้ก็แก่ที่ที่เอ็งขอมันเพียงแค่มแมวก็นอนตายเท่านั้นมิใช่หรือ”

พระเจ้าทวาทะยังไม่ทรงทราบถึงลูกเล่นของศรีธรรมาชฎี

“พระเจ้าค่ะ”

“อ้าว! แล้วไปถึงต้องไปเดือดร้อนเอากับที่ของคนอื่นเขาละ”

“ขอเดชะ พระราชาอาณานิพินเกล้า ข้าพระพุทธเจ้าก็ต้องการที่เพียงแค่มแมวก็นอนตายเท่านั้น แต่แมวก็นอนมันดินเหลือหลายพระเจ้าค่ะ กว่ามันจะตายก็ดินไปหลายร้อยเส้นทีเดียวพระเจ้าค่ะข้าพระพุทธเจ้าเองก็ต้องวิ่งตามมันแทบขาดใจไปเหมือนกันควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาเถิดพระเจ้าค่ะ”

“แม่วะไรของเอ็งวะ ชะถึงได้ดินกระเสือกกระสนไปตายได้ตั้งหลายร้อยเส้นยังงั้นไหนเอ็งลองเล่ารายละเอียดให้ข้าฟังซิ” พระเจ้าทวาทะยังทรงคิดไม่ออกศรีธรรมาชฎีจะมาแต่ไหน

ศรีธรรมาชฎีจึงกราบทูลเรื่องราวโดยตลอดว่า

“ข้าพระพุทธเจ้าเอาเชือกผูกแมวกไว้แล้วใช้ไม้ตีมันหวังให้มันดิ้นชักตาย แต่มันไม่ตายทันทีทันใดมันวิ่งหนีข้าพระพุทธเจ้าไปเรื่อยข้าพระพุทธเจ้าก็วิ่งตามมันไปเรื่อย มันก็ดิ้นไปไม่ยอมตายง่าย ๆ ซึ่งกว่ามันจะตายก็กินเนื้อที่ไปหลายร้อยเส้นทีเดียว ทีนี้มันจะวิ่งไปดิ้นตายผ่านที่ใครบ้าง ข้าพระพุทธเจ้าไม่สนเพราะข้าพระพุทธเจ้าคิดเสียว่าที่ดินเหล่านั้นแปลว่าเป็นที่ดินที่พระองค์พระราชทานแก่ข้าพระพุทธเจ้าแล้วตามรับสั่งพระเจ้าค่ะ”

พระเจ้าทวาทะเพิ่งจะถึงบางอ้อเมื่อศรีธรรมาชฎีกราบทูลจบลง พระองค์ถึงกับทรงอึ้งไปคำที่ไม่สามารถจะทรงเอาผิดกับมันได้ เพราะความตามข้อเท็จจริงแล้วและที่ถูกแล้วพระองค์ได้ลั่นวาจาให้แก่มันตามที่มันขอแล้วก็ต้องเป็นไปตามนั้น

พระเจ้าทวาละก็ได้แต่รับสั่งอย่างเกรี้ยวกราดแก่ศรีธรรณชัชวาลว่า “เอ็งนี่มันเหลี่ยมจันท์นัก ชีชะ! ขอที่แค่แม่วคินตายนะ เอาเถอะ ข้าเป็นกษัตริย์ตรีศแล้วไม่คืนคำ ข้ามันไม่รอบคอบเอง คอยดูถ้าคราวหน้าเอ็งขึ้นเล่นเหลี่ยมกับข้าอีก ข้าจะจับเอ็งลงโทษใส่ชื่อประจานเอ็งไปทั้งเมืองแน่”

ก็เป็นอันว่าศรีธรรณชัชวาลได้ที่ดิน “แค่แม่วคินตายนะ” ในคราวนั้นนับร้อยๆ ไร่หรือเกือบพันไร่เพราะพระเจ้าทวาละไม่สามารถจะทรงเรียกรื้อเอากลับคืนจากศรีธรรณชัชวาลได้ด้วยล้นวาจาไปแล้ว พระองค์ทรงปลอบใจพวกเจ้าของที่ดินเหล่านั้น จะทรงจัดการหาที่ดินแห่งใหม่ชดใช้ให้แทน พระเจ้าของที่ดินจำใจต้องเสียที่ดินเดิม แต่พอมีหวังว่าจะได้รับพระราชทานที่ดินใหม่จากพระเจ้าทวาละก็ค่อยความเสียดใจลงได้บ้างเลยพากันถวายบังคมลา

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้าน เรื่องศรีธรรณชัชวาลแล้วให้สรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครที่สำคัญในเรื่อง

พระเจ้าทวาละ

.....

.....

.....
.....

2. ส่วนที่ว่า “คืนแต่ไก่เห” มีความหมายว่าอย่างไร

.....
.....

3. นิทานพื้นบ้านภาคกลางที่นักเรียนรู้จักมีเรื่องใดบ้าง

.....
.....
.....

4. ส่วนสุภาษิตไทยที่ว่า “ดำน้าพริกละลายแม่น้ำ” มีความหมายว่าอย่างไร

.....
.....

5. สุภาษิตหมายถึง

.....
.....